

“Veiligheid op 't Rijks”

(Sociaal-) Veiligheidsplan RSG 't Rijks

Schooljaar 2022-2023

Inhoud

Inleiding

1. Sociale veiligheid op RSG 't Rijks
Wat is grensoverschrijdend, ongewenst gedrag?
Doelen
2. Hoe gaan we dit samen doen?
Afspraken en preventie
Observeren en signaleren
Wie doet wat op 't Rijks?
3. Richtlijn; Wie doet wat in geval van ongewenst gedrag?
Disciplines
Sanctieladder
Strafbare feiten
Seksueel grensoverschrijdend gedrag
Discriminatie
Agressie& Geweld
4. Monitoren van de Veiligheid
De Veiligheidsmonitor
SAQI
Jij en je gezondheid
de Meldcode
5. Meldcode
6. Samenwerking met externen
7. Bijlagen
8. Bronnen

Inleiding

Scholen zijn er om te leren, om te zorgen dat kinderen een goede basis krijgen waarmee zij een verdere opleiding kunnen kiezen en waarmee zij deel kunnen nemen aan onze samenleving. Om te zorgen dat ieder kind zich kan ontwikkelen en kan leren is veiligheid de belangrijkste basis. Zonder een veilige omgeving kunnen kinderen zich niet ontwikkelen en groeien. We willen als school dat iedereen zich “thuis” kan voelen.

RSG 't Rijks staat vlakbij de binnenstad van Bergen op Zoom, maar heeft ook een regionale functie en trekt leerlingen uit de omliggende dorpen. Leerlingen vanuit Brabant, maar ook Zeeland vinden hun weg naar 't Rijks. We zijn een openbare school die voor iedereen, uit alle lagen van de samenleving, toegankelijk is en moet blijven. Voor ons is iedereen gelijk en is respect voor elkaar de basis van ons schoolbeleid. We zijn een ontmoetingsschool. Deze kernwaarden dragen wij dagelijks uit. Wij vinden het belangrijk om duidelijke richtlijnen te hebben om de sociale veiligheid bij ons op school te waarborgen.

Hoewel veiligheid al lange tijd een van de speerpunten van het 't Rijks is, zijn we sinds 1 augustus 2015 verplicht door de wet “Veiligheid op school”, om vast te leggen hoe wij de sociale veiligheid bij ons op school waarborgen. Volgens de onderwijsinspectie is een school veilig, als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door anderen wordt aangetast. De school moet dus zorgen voor een positieve sfeer en optreden tegen alle vormen van ongewenst gedrag, zoals o.a. pesten, agressie & (verbaal) geweld, discriminatie. Een belangrijk onderdeel hierbij is de preventie. In het actieplan sociale veiligheid van de PO- en VO-raad staat dat scholen effectief moeten optreden tegen ongewenst en grensoverschrijdend gedrag. 't Rijks neemt deze verplichting zeer serieus.

Wij laten ons hierbij inspireren door de richtlijnen van Stichting School en Veiligheid, de VO-raad en het Nederlandse Jeugd Instituut.

1 Sociale Veiligheid op RSG 't Rijks

Om een sociaal veilige school te creëren moet je ongewenst gedrag proberen te voorkomen.

Wat is grensoverschrijdend of ongewenst gedrag?

Grensoverschrijdend of ongewenst gedrag is elke vorm van gedrag of toenadering in verbale, non-verbale of fysieke zin; opzettelijk of onopzettelijk, die als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Hierbij is altijd de ontvanger van het gedrag degene die bepaald of dit ongewenst is.

Vaak hangt het samen met **machtsmisbruik** en het komt overal voor. Het is belangrijk dat iedereen zorgt voor een veilig klimaat waarin kinderen, jongeren en personeel vragen durven te stellen en grenzen durven aan te geven.

Voorbeelden van grensoverschrijdend/ ongewenst gedrag:

- intimidatie, discriminatie
- overmatige controle uitoefenen
- pesten (b.v. roddelen, schelden, intimideren)
- seksuele intimidatie of seksueel misbruik (ook online)

Doelen van RSG 't Rijks

1. Op 't Rijks willen we dat iedereen zich veilig en thuis voelt.
2. Op 't Rijks willen we ongewenst gedrag voorkomen. Dit doen we door preventieve interventies zoals; Aandacht voor groepsdynamiek, sterk mentoraat, deelname Week tegen Pesten.
3. Als er op 't Rijks toch sprake is van ongewenst- grensoverschrijdend gedrag weten alle medewerkers hoe ze hier mee om dienen te gaan
4. Ongewenst gedrag op 't Rijks wordt, volgens de afspraken, gerapporteerd in het incidentenlogboek/ SOM.
5. Na de corona pandemie is gebleken dat voor veel jongeren de mentale gezondheid achteruit is gegaan. Daarom heeft 't Rijks als doel de mentale weerbaarheid te vergroten waardoor de jongeren meer veerkracht hebben om met tegenslagen om te gaan en zich (sociaal) veilig te voelen.

2 Hoe gaan de dit samen doen?

Afspraken en Preventie

- *We respecteren en accepteren dat mensen verschillend zijn.*
- *We gaan respectvol om met de (school)omgeving en met anderen.*
- *We houden ons aan gemaakte afspraken.*
- *Je pest niet en staat niet toe dat anderen pesten of gepest worden.*
(zie bijlage leerlingenstatuut)

Onze mentoren spelen een grote rol in het voorkomen van ongewenst gedrag zodat iedere leerling zich veilig kan voelen. Elke mentor besteedt veel aandacht aan het vormen van een positieve groepsdynamiek en maakt afspraken over regels in de klas. Plagen en pesten en ander ongewenst gedrag wordt besproken.

Kinderen en jongeren voelen zich welkom, zijn er met plezier, durven hun grenzen aan te geven, gaan positief met elkaar om en kunnen samen conflicten oplossen.

De mentoren (personeel)

- Geven het goede voorbeeld
- Hebben oog voor de groepsdynamiek
- De omgangsregels (zie boven) worden besproken in de klas en samen stellen zij evt. nog extra klassikale regels op
- Maak problemen bespreekbaar!

Onze mentoren krijgen ondersteuning van de teamleider, conrector en de mentorcoach (de mentorcoach zorgt voor een goede basis voor iedere mentor maar draagt ook zorg voor ondersteunende literatuur op verschillende vlakken).

RSG 't Rijks beschikt daarnaast over vele werkvormen en verschillende spellen, die helpen bij groepsvorming en wederzijds respect voor elkaar te ontwikkelen. Deze werkvormen zijn voor alle mentoren (ook docenten) beschikbaar. In zowel de mentorlessen als de reguliere lessen wordt er door middel van activiteiten en leerstof gewerkt aan positief gedrag.

't Rijks neemt deel aan de Week tegen Pesten, die landelijk vanuit de Stichting School & Veiligheid wordt georganiseerd. Deze week, aan het begin van het schooljaar. Personeel docenten, leerlingen en de lessen richten zich in die week op positieve groepsvorming, voorlichting over- en voorkomen van ongewenst- grensoverschrijdend (pest)gedrag.

Als gevolg van de corona pandemie bieden we de jongeren laagdrempelig extra ondersteuningsmogelijkheden zoals de inzet van Jeugdprofessionals (Jeugd BoZ) en Jongerenwerkers (WijZijn). Altijd i.o.m. ouders bij leerlingen van onder de 16.

Observeren en Signaleren

Alleen de mentor kan ongewenst gedrag niet voorkomen. Al het personeel, ouders en leerlingen zijn mede verantwoordelijk om ongewenst gedrag te signaleren en te melden. Alleen op die manier kan op de juiste wijze worden opgetreden en interventie worden ingezet.

Wie doet wat op 't Rijks?

De samenwerking met ouders is noodzakelijk om de veilige school te zijn voor hun kinderen. We vragen ouders elke vorm van ongewenst gedrag bespreekbaar te maken.

De mentor is voor de basisbegeleiding en voor ondersteuning en begeleiding bij schoolse zaken. De mentor is ook het **eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders**. De mentor is degene die leerlingen waar nodig kan doorverwijzen naar andere vormen van zorg binnen onze school bij ongewenst gedrag.

De teamleider (evt. conrector) wordt door de mentoren op de hoogte gehouden omtrent leerling zaken inclusief ongewenst gedrag.

De counselor ondersteunt waar nodig docenten, mentoren en conrectoren tijdens de verschillende fasen in het proces. De counselor biedt op vrijwillige basis individuele begeleiding aan leerlingen. Zij kan waar nodig een inbreng hebben tijdens de mentorlessen. De counselor kan in geval van pesten, discriminatie, agressie, geweld en (seksuele) intimidatie, luisteren en informatie geven over vervolgstappen.

De vertrouwenspersoon is voor leerlingen, ouders en docenten aanspreekbaar in geval van pesten, discriminatie, agressie, geweld en (seksuele) intimidatie. De vertrouwenspersoon is daarnaast degene die eventuele klachten begeleidt.

De vakdocenten en overig personeel hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij ongewenst gedrag waarnemen of redenen hebben om ongewenst gedrag te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de mentor, teamleider (evt. later conrector, vertrouwenspersoon of counselor) om hulp en overleg in gang te zetten.

De sociale veiligheidscoördinator bewaakt het proces rondom ongewenst gedrag op school. Geeft advies over preventie, in geval van (complexere) casuïstiek en zal het school veiligheidsbeleid monitoren en evt. aanscherpen. Werkt samen met de veiligheidsfunctionaris.

De rol van de veiligheidscoördinator. Bij een melding waarbij de veiligheid (incidenten en calamiteiten) van een leerling of medewerker acuut in het geding is zal de veiligheidscoördinator op gepaste wijze ingrijpen.

Zorgteam. Binnen onze school hebben wij een zorgteam dat o.a. bestaat uit de counselors, de verzuimcoördinator, een zorgcoördinator en een psycholoog. Dit team ondersteunt de mentoren en vakdocenten en zorgt voor verdere begeleiding van leerlingen waar nodig.

3 Richtlijn; Wie doet wat in geval van ongewenst gedrag

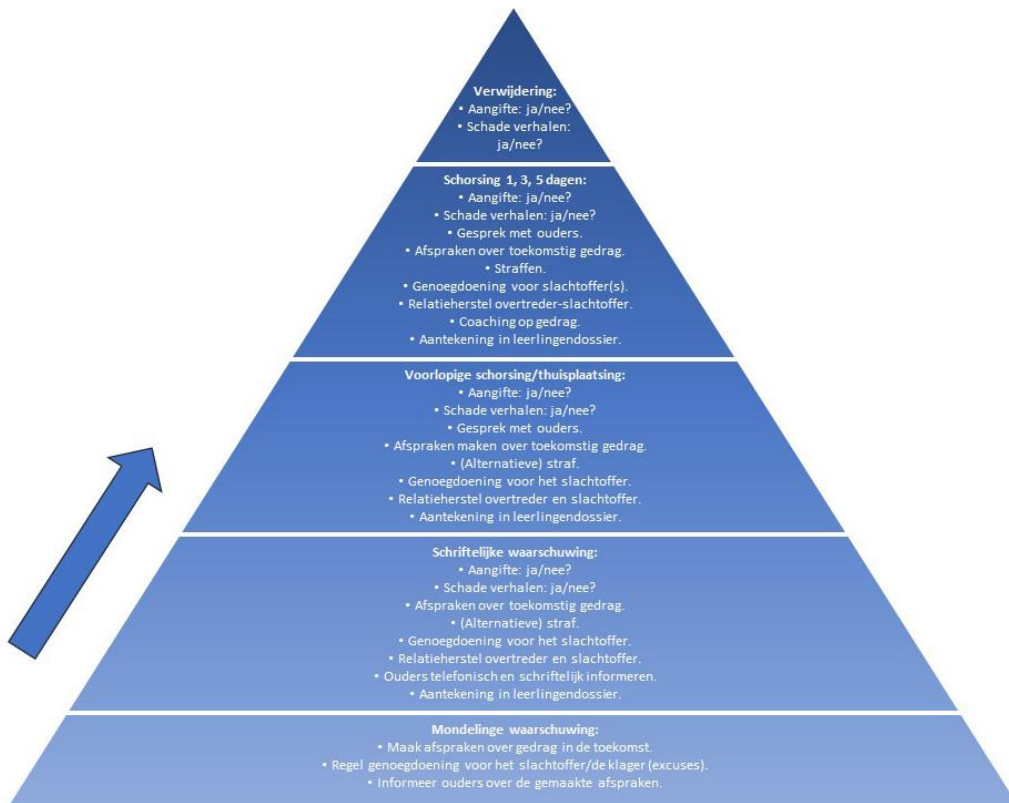
De mentor:

- Wanneer ongewenst gedrag plaatsvindt in klassenverband, inventariseert de mentor de signalen van de betrokken partijen. De mentor spreekt met de betrokkenen, eventueel apart. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
- De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het ongewenste gedrag zich herhaalt.
- De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
- Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de conrector van de leerling(en). De mentor meldt in het LVS en aan de conrector "het dossier" met daarin de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt.
- De mentor informeert en/of betreft ouders waar nodig.
- De mentor probeert te achterhalen waar de oorzaak/ kwetsbaarheid ligt.
- De mentor overlegt evt. met een lid van het zorgteam indien er vragen, onduidelijkheden of ondersteuningsbehoeften zijn voor de leerling(-en). Zn kan een SOVA- of FRT worden aangevraagd (via een zorgaanvraag op Portaal)

De teamleider /conrector

- De teamleider/conrector neemt de rol van procesbegeleider van de mentor over, bij herhaling van het ongewenste gedrag en wanneer het ongewenste gedrag het klassenverband overstijgt. Hij/zij betreft de mentor(en) hierbij.
- De teamleider/conrector overlegt indien nodig met de veiligheidscoördinator.
- De teamleider/conrector heeft zo nodig een gesprek (al dan niet met de mentor) met de betrokkenen apart of organiseert een gesprek tussen beiden.
 - Ongewenste gedrag wordt besproken
 - Op mogelijke achterliggende problematiek wordt evt. zorg (intern of extern) ingezet
 - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van het ongewenst gedrag
- De teamleider/conrector stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag.
- De teamleider/conrector bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders van alle partijen. Hulp intern of extern is afhankelijk van problematiek.
- De teamleider/conrector bespreekt de eventuele sancties met alle partijen. Sancties kunnen volgens de sanctieladder worden toegepast, zie onder.
- De teamleider/conrector koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.
- De teamleider/conrector registreert in overleg met de veiligheidscoördinator de incidenten in het veiligheidslogboek/ SOM

NB Bovenstaande is de **richtlijn** bij ongewenst gedrag. Situaties/ incidenten zijn nooit hetzelfde! Ook de Vertrouwenspersoon kan worden ingeschakeld door leerling, ouders en/ of personeel, indien wenselijk.

De sanctieladder volgt twee sporen bij het sanctioneren van ongewenst gedrag van leerlingen:

1. Het straffen van degene die grensoverschrijdend gedrag vertoont (overtreder).
2. Het begeleiden van de overtreder om herhaling te voorkomen en aanleren van alternatief, positief, gedrag.

De sanctieladder volgt een oplopende reeks, afhankelijk van de ernst van de overtreding. Of het een eerste overtreding is of dat de overtreder al vaker in de fout is gegaan, speelt hierbij ook een rol. Stel bij minderjarige leerlingen altijd de ouders/verzorgers op de hoogte van de overtreding en de bijbehorende sanctie.

Bij overtredingen zoals het niet naleven van schoolregels, kan een gesprek met bijvoorbeeld de mentor of teamleider voldoende zijn. Bij ernstigere overtredingen – zoals bijvoorbeeld agressie tegen een leraar – moet de leerling zich melden bij de schoolleiding.

Strafbare feiten

Binnen het sanctiebeleid is er naast de tweedeling ‘minder ernstig’ en ‘ernstig’ ook onderscheid te maken gemaakt tussen ‘strafbare feiten’ en ‘niet strafbare feiten’. **Medewerkers zijn verplicht melding te maken bij de schoolleiding in geval van (een vermoeden van) een strafbaar feit.** Denk hierbij aan bedreiging, mishandeling, vernieling, diefstal, aanranding, smaad, stalking, enzovoort. Het slachtoffer of de schoolleiding kan aangifte doen bij de politie. Lees meer hierover in het artikel [Aangifte doen in het onderwijs - School en veiligheid](#)

Onafhankelijk van het verdere verloop van het justitiële traject is het de taak van de schoolleider om voor veiligheid te zorgen. Deze legt volgens de sanctieladder een passende straf op en treft noodzakelijke maatregelen om de veiligheid te vergroten en eventueel herhaling te voorkomen. Bij schade, vernieling of diefstal is de overtreder verplichting de kosten voor reparatie of nieuwe aanschaf te vergoeden.

De schoolleiding, de veiligheidscoördinator, de sociale veiligheidscoördinator en de vertrouwenspersoon zullen in deze situaties samen optrekken

Seksuele intimidatie/ seksueel grensoverschrijdend gedrag

We spreken over seksueel grensoverschrijdend gedrag als één van de partijen niet instemt met de (seksuele) uitlatingen of handelingen van de ander. Dit kan zowel voorkomen in de fysieke wereld als online. Je kunt denken aan:

Verbale/talige seksuele intimidatie (o.a. grapjes, dubbelzinnige opmerkingen, verhalen over seksuele ervaringen, dubbelzinnig gebruik emoticons)

Non-verbale of fysieke seksuele intimidatie

Aanranding

Verkrachting

Seksueel misbruik;

Grooming (verleiden van een minderjarige voor seksuele doeleinden)

Shame sexting (het ongevraagd doorsturen van sexy/naakt beeldmateriaal)

Wij handelen als school naar de adviezen van School & Veiligheid

[Seksuele grensoverschrijding - School en veiligheid](#)

Grensoverschrijdend gedrag kan voorkomen tussen leerlingen, tussen personeel en leerling en tussen medewerkers.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag van leerlingen kan sterk variëren in aard en omvang. Ook de impact op de direct betrokkenen en de veiligheid in de school verschilt. De context van de situatie bepaalt hoe je hier als leraar, team en/of school op reageert. Altijd met het oog op de integriteit en veiligheid van direct betrokkenen en de gehele school.

In het kort kan de volgende route gevolgd worden binnen de school:

- Maatregelen en herstel
- Betrokkenheid van zorg
- Registratie leerlingvolgsysteem
- Nazorg

Tussen personeel en leerling: [Seksuele grensoverschrijding - School en veiligheid](#)

Tussen medewerkers: [Seksuele grensoverschrijding - School en veiligheid](#)

Wet- en regelgeving: <https://www.schoolveiligheid.nl/thema/seksuele-grensoverschrijding-vo/#wet-en-regelgeving>

Discriminatie

Feitelijke discriminatie: Discriminatie betekent dat er onterecht verschil wordt gemaakt in de behandeling van mensen. In artikel 1 van onze grondwet staat 'Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.'

Bij feitelijke discriminatie is er sprake van een mogelijk strafbaar feit en geldt dezelfde manier van handelen als bovenstaand beschreven bij "seksueel grensoverschrijdend gedrag".

Ervaren discriminatie: Ook al is formeel en juridisch geen sprake van discriminatie, toch kan het voorkomen dat mensen zich gediscrimineerd voelen. Het kan gaan om negatieve bejegening en het ervaren van ongelijke behandeling. (zie School & Veiligheid en Rapport SCP – Ervaren discriminatie in Nederland 2019)

Als "Ontmoetingschool" is er ruimte voor iedereen. We proberen feitelijke en ervaren discriminatie te voorkomen, maar als het toch ervaren wordt, is erover praten, erg belangrijk. Mentor en teamleider spelen een belangrijke rol in de communicatie.

Indien een van de partijen overgaat tot aangifte is het belangrijk niet inhoudelijk te communiceren, wel begeleidend.

Bij ervaren discriminatie bij leerlingen wordt de richtlijn, zoals bij punt 3 (richtlijn ongewenst gedrag) beschreven aangehouden.

[Discriminatie - School en veiligheid](#)

Agressie en geweld

Opstandig en agressief gedrag komt overal voor waar mensen in groepen samen komen. Dus óók op school en in de klas. Om een sociaal veilig schoolklimaat te waarborgen is het daarom van belang agressief gedrag te verkleinen of proberen voor te zijn, door de aanleidingen van agressie te verkleinen.

Agressief gedrag heeft bijna altijd een aanleiding. Het ontstaat in veel gevallen uit frustratie, boosheid, angst, onmacht of een gebrek aan informatie en/of miscommunicatie. Door deze triggers te voorkomen, verklein je de kans op agressief gedrag.

4 Monitoren van de Veiligheid

Vanuit de inspectie van onderwijs (onderwijsinspectie.nl) is er de website: Scholen op de kaart <https://scholenopdekaart.nl/>. Iedereen kan via deze website informatie vinden over elke school. Een keer in de 2 jaar wordt er bij de leerlingen een vragenlijst afgenomen die onderzoekt hoe sociaal veilig de leerlingen zich op 't Rijks voelen; **de Veiligheidsmonitor**. De uitkomsten komen van elke school op deze website.

Daarnaast nemen wij bij onze brugklassen de **SAQI** test af, De School Attitude Questionnaire Internet is een vragenlijst die informatie geeft over hoe een leerling de school ervaart, de houdingen t.a.v. het schoolleven.

MOTIVATIE (houding t.a.v. schoolwerk)

WELBEVINDEN (houding t.a.v. school)

ZELFVERTROUWEN (houding t.a.v. eigen capaciteiten)

Elk jaar voert de GGD (landelijk) een screening uit bij alle leerlingen in de tweede klas. **“Jij en je Gezondheid”**.

De school ontvangt na afname een anoniem schoolprofiel (op het gebied van welbevinden, bewegen, genotmiddelen gebruik, relaties & seksualiteit en sociale veiligheid) waaruit op te maken is hoe de gezondheid is van leerlingen t.o.v. leerlingen op andere scholen

Deze resultaten worden jaarlijks geanalyseerd en zo nodig wordt er geacteerd op de uitkomsten. Op deze manier wordt de sociaal-emotionele veiligheid van leerlingen gemonitord en beschermd. Indien nodig wordt er een passende interventie opgestart.

5 Meldcode

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Hoewel wij als school ons vooral richten op de veiligheid op school, zijn wij ook verplicht om onveilige thuissituaties te melden. Per 1 januari 2019 is **de meldcode** kindermishandeling en huiselijk geweld aangepast. Het is de norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid. Iedere medewerker die vermoedens heeft van kindermishandeling en huiselijk geweld moet de stappen (volgens de wet: [Het afwegingskader in de meldcode | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](https://www.nji.nl)) en in overleg met het zorgteam, doorlopen.

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**

6 Samenwerking met externen

Als school werken we samen met veel externe partners. Op het gebied van sociale veiligheid zijn er contacten met:

- Jeugdprofessionals, die via de omliggende gemeenten, laagdrempelig, beschikbaar zijn. Indien een leerling -16 is, zal dit altijd i.o.m. ouders/ verzorgers zijn.
- Jongerenwerkers (WijZijn). Zij onderhouden laagdrempelig contact met onze leerlingen in pauzes.
- SWV Brabantse Wal (Samenwerkingsverband)
- Leerplichtambtenaren (West Brabant en Zeeland)
- GGD Jeugd (school-)arts en verpleegkundigen
- Novadic Kentron, preventief middelengebruik
- Bureau Halt
- GGZ
- Vrijgevestigde Psychologen praktijken
- Politie
- Veilig Thuis

NB: overleg met externe deskundigen zal er alleen zijn i.o.m. ouders.

7 Bijlagen

- protocol ontruiming hoofdgebouw
- protocol ontruiming cultuurgebouw
- protocol ontruiming dependance
- calamiteitenwijzer
- protocol informatiebeveiliging en datalekken
- medische protocollen
- werkwijze intern alarmeren
- leerlingenstatuut
- sociale media protocol
- protocol hitteplan
- draaiboek COVID-19
- noodplan excursies en reizen

8 Bronnen

- www.rijksoverheid.nl
- www.nji.nl
- www.schoolenveiligheid.nl